

پیش‌بینی رضایت از زندگی کارکنان راهور براساس خلاقیت و خودکارآمدی

Predicting traffic police staff's satisfaction with life based on creativity and self-efficiency

Ali Zare Moqhadam *

Faculty Member of Nehbandan Azad

University

Ali_zare@alumni.ut.ac.ir

Ali Barani

Master of Educational Psychology,

Islamic Azad University, Birjand

Branch

Shahla Rostami

Master's degree in Educational

Psychology, Semnan University

Razieh Rezaei

Bachelor of Science, Farhangian

University

علی زارع‌مقدم (نویسنده مسئول)،

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد نهبندان

علی بارانی

کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه

آزاد اسلامی واحد بیرجند

شاهلا رستمی

کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه

سمنان

راضیه رضایی

کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی رضایت از زندگی کارکنان راهور براساس خلاقیت و خودکارآمدی است. پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های توصیفی همبستگی است. جامعه این پژوهش شامل کلیه کارکنان پلیس راهور شهر بیرجند در سال ۱۳۹۳ بود که تعداد کل آن‌ها برابر با ۵۵ نفر بود. با توجه به حجم جامعه آماری، از روش سرشماری استفاده شد و کل جامعه به عنوان نمونه انتخاب شد. برای سنجش متغیرهای پژوهش از پرسشنامه خلاقیت عابدی (۱۳۷۲)، پرسشنامه خودکارآمدی عمومی شرر (۱۹۸۲) و پرسشنامه رضایت از زندگی داینر و همکاران (۱۹۸۵) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که تمامی میانگین‌ها در زیر مقیاس‌های خلاقیت (به‌جز زیر مقیاس بسط) بیشتر از میانگین آزمون بود (۰/۰۱).

Abstract

The current research aims at predicting traffic police staffs satisfaction with life based on creativity and self-efficiency. It is a descriptive correlational research study. The research statistical population includes all traffic police staffs of Birjand city in 2014; their total number was equal to 55 persons. Considering the statistical population size, census method was used and the entire population was selected as a sample. In order to measure research variables, Abedi Creativity Test Questionnaire (ATC) (1993), Sherer General Self-efficacy Inventory (1982), and Diener et al., Satisfaction with Life Scale (1985) were used. Findings showed that all sub-scales of creativity mean scores (except for extension sub-scale) were more than test mean ($P < 0.01$). The mean total creativity was more than test mean ($P < 0.01$). There was no significant difference between mean extension sub-scale and test mean. The mean of self-

Predicting traffic police ffsf satisfaction with life based on creativity and self-

efficiency and life satisfaction was more than test mean ($P < 0.01$). Creativity and self-efficiency were positively significantly correlated to satisfaction with life ($P < 0.01$). Self-efficiency variable was able to explain 38 % of variance in life satisfaction. Results obtained by this research highlighted the necessity to pay attention to self-efficiency and creativity to increase traffic police staffs satisfaction with life.

Key words: creativity, self-efficacy, life satisfaction, police, traffic

($P < 0.01$). میانگین کل خلاقیت بیشتر از میانگین آزمون بود ($P < 0.01$). میانگین زیر مقیاس بسط با میانگین آزمون تفاوت معناداری نداشت. میانگین خودکارآمدی و رضایت از زندگی بیشتر از میانگین آزمون بود ($P < 0.01$). بین خلاقیت و خودکارآمدی با رضایت از زندگی همبستگی معنادار مثبت وجود داشت ($P < 0.01$). متغیر خودکارآمدی قادر بود ۳۸ درصد از واریانس رضایت از زندگی را تبیین نماید. نتایج این پژوهش ضرورت توجه به خودکارآمدی و خلاقیت را در افزایش رضایت از زندگی کارکنان پلیس راهور را مورد تأکید قرار داد. **واژگان کلیدی:** خلاقیت، خودکارآمدی، رضایت از زندگی، پلیس، راهور.

مقدمه

یکی از شاخص‌های بهداشت روان میزان رضایت از زندگی در افراد است. مراد از رضایت از زندگی، نگرش فرد، ارزیابی عمومی نسبت به زندگی خود و یا برخی از جنبه‌های زندگی و شیوه و روشی است که فرد یک زندگی خوب را تعریف می‌کند. در سال‌های اخیر رضایت از زندگی به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های بهزیستی و سلامت روان‌شناختی توجه روان‌شناسان را به خود معطوف کرده است (میکائیلی منیع و فصیحانی فر، ۱۳۹۳). انسان و زندگی مفاهیمی هستند که هرگز از هم جدا نمی‌شوند. بشر در جستجوی خوشبختی است و همواره در پی آن است که یک زندگی رضایتمندانه داشته باشد. رضایتمندی بستر موفقیت و کامیابی است. هیچ انسانی موفق نیست که از هنر رضایت از زندگی برخوردار نباشد. بدون رضامندی، امکان پیشرفت و موفقیت وجود ندارد (پسندیده، ۱۳۹۲). در زمینه رضایت از زندگی دو رویکرد نظری وجود دارد: در رویکرد نخست رضایت از زندگی به عنوان یک سازه در نظر گرفته می‌شود که ابعاد متعددی دارد. در رویکرد دوم رضایت از زندگی متغیری بسیط است که ابعاد خاصی ندارد (سیدمیرزایی و قهرمان، ۱۳۸۸) و براساس ملاک‌های منحصر به فردی که شخص برای ارزیابی زندگی خود در نظر می‌گیرد، سنجیده می‌شود. رضایت از زندگی، یک ویژگی پایدار و عینی نیست بلکه به تغییرات وضعیتی حساس بوده و بر اساس برداشت و دیدگاه خود افراد قابل‌اندازه‌گیری و بررسی است (شیخی، هومن، احدی و سپاه

منصور، ۱۳۹۰). در واقع رضایت از زندگی مفهومی کلی و ناشی از نحوه ادراک (شناختی و عاطفی) شخص از کل زندگی است. به همین دلیل افرادی با رضایت از زندگی بالا هیجان‌های مثبت بیشتری را تجربه کرده، از گذشته و آینده خود و دیگران رویدادهای مثبت بیشتری را به یاد آورده و از پیرامون خود ارزیابی مثبت‌تری دارند و آن‌ها را خوشایند توصیف می‌کنند. در حالی که افرادی با رضایت از زندگی پایین، خود، گذشته و آینده‌شان، دیگران و نیز رویدادها و موقعیت‌های زندگی خود را نامطلوب ارزیابی می‌کنند و هیجان‌های منفی مانند اضطراب و افسردگی بیشتری را تجربه می‌کنند (تیم، ۲۰۱۰).

خودکارآمدی را می‌توان یکی از عوامل تأثیرگذار بر رضایت از زندگی در نظر گرفت (ایکیز و تیلیف، ۲۰۱۳؛ کاکر، ۲۰۱۲؛ اوسیلوان، ۲۰۱۱؛ شیلدو، ریلی و شافر، ۲۰۰۶). خودکارآمدی نقش میانجی را در ارتباط با رضایت از زندگی، شادکامی و ویژگی‌های شخصیتی دارد (استروبل، تیماسجان و اسپورلی، ۲۰۱۱). خودکارآمدی به تنظیم فرآیند استرس، به عزت‌نفس بالاتر، سلامت فیزیکی و روانی و تطابق بهتر و بهبودی بیشتر در مقابل بیماری‌های مزمن و شدید مرتبط است. بر طبق پژوهش کاردماس^۷ (۲۰۰۶) انتظارات خودکارآمدی و باور به توانایی خود در انجام کارها موجب به وجود آمدن خوش بینی در فرد می‌شود. خوش بینی به نحو مؤثری جنبه‌های مختلف سلامت ذهنی را پیش‌بینی می‌کند و در نهایت به رضایت از زندگی منجر می‌شود. خودکارآمدی به عنوان احساس قدرت برای تأثیر بر وقایع و رخدادها از طریق عمل و اقدام شخصی است (بونیتز، لارسون و آرمسترانگ، ۲۰۱۰). چانک، پیتریچ و میسی^۹ (۲۰۰۸) خودکارآمدی را توانایی‌های مشهود فرد برای یادگیری یا فعالیت در سطوح تعیین شده می‌دانند. شواهد نشان می‌دهد هنگامی که افراد شاد باشند خلاقیت و خشنودی بیشتری از خود نشان می‌دهند و حتی از عمر طولانی‌تری برخوردار می‌شوند اما به نظر می‌رسد که شاد بودن یا رضایت از زندگی صرفاً به گونه‌ای ماهوی مطلوب است به طوری که اگر حالتی بتواند رضایت از زندگی

1. Thimm

2. İkiz & Telef

3. Çakar

4. O'Sullivan

5. Suldo, Riley & Shaffer

6. Strobel, Tumasjan & Spörrle

7. Karademas

8. Bonitz, Larson, Armstrong

9. Schunk, Pintrich, Meece

را افزایش دهد (حداقل آن را کاهش ندهد) بیشتر مردم آن را مطلوب می‌شمارند (دانوان و هالپرن، ۲۰۰۲؛ به نقل از آراسته، ۱۳۹۰). خلاقیت به فرد کمک می‌کند بتواند راه‌حل‌هایی خلاقانه برای مسئله‌های دشواری بیابد که می‌توان از زاویه‌های مختلف به آن‌ها نگرست. مسئله‌های دشوار و چندوجهی هنگامی برای فرد مطرح می‌شود که با دوراهی‌های اخلاقی رویاروی شود و دوراهی‌های اخلاقی زمانی ظاهر می‌شوند که آنچه را که فرد می‌خواهد داشته باشد تنها از طریق زیر پا گذاردن اصول اخلاقی دست‌یافتنی باشد. در این دوراهی‌ها فرد مجبور است بین خودخواهی و خودپنداره مثبت خود یکی را انتخاب کند (مید، بامایستر، جینو، شوائتسر و اریلی، ۲۰۰۹). خلاقیت نوعی انعطاف‌پذیری اخلاقی به فرد می‌دهد که از طریق آن می‌تواند دلایل متعدد و متنوعی برای رفتارهای غیراخلاقی خود ارائه دهد (جینو و اریلی، ۲۰۱۲).

امروزه اهمیت و نقش سرنوشت‌ساز شغل بر روی ابعاد گوناگون زندگی انسان بر کسی پوشیده نیست، چرا که شغل علاوه بر این که وسیله تأمین هزینه‌های زندگی است، ارتباط مستقیمی با سلامت جسمی - روانی فرد داشته و زمینه‌ساز ارضاء بسیاری از نیازهای غیرمادی او می‌باشد. بدیهی است نقش‌های سازنده‌ای که برای شغل متصور است منوط بر این است که اولاً خصوصیات شغل متناسب با خصوصیات فرد شاغل بوده و ثانیاً فرد در کارش احساس ارزشمندی، کارآمدی و توانمندی داشته باشد؛ به عبارت دیگر فرد حد مطلوبی از احساس موفقیت شغلی را تجربه نماید (لاوسون و شن، ۲۰۰۵). پژوهش‌ها نشان می‌دهند استرس و فشار روانی در بعضی محیط‌ها و موقعیت‌ها مانند شرایط کاری دشوار، آب و هوای نامساعد و نیز مواجهه با خطرات جسمی و روانی، افزایش می‌یابد از جمله این محیط‌ها می‌توان به محیط‌های نظامی اشاره کرد (پفلانز و سونیک، ۲۰۰۲). به بیان دیگر، استرس‌های شغلی در محیط‌های نظامی با فراوانی و شدت بیشتری نمایان است (ویالین، دیکارواهو و ویگا، ۲۰۰۸)؛ بنابراین کارکنان پلیس و علی‌الخصوص کارکنان پلیس راهور به دلیل حساسیت و ویژگی‌های خاص شغلی که دارند موردتوجه این پژوهش قرارگرفته‌اند؛ زیرا این کارکنان به دلیل شرایط کاری سخت که گاه اختلالاتی را در زندگی خانوادگی و فردی آن‌ها به وجود می‌آورد، نیاز به بررسی

1. Danovan & Halpern

2. Mead, Baumeister, Gino, Schweitzer & Ariely

3. Gino & Ariely

4. Lawson, shen

5. Pflanz & Sonnek

6. Whealin, DeCarvalho & Vega

و پژوهش خاص در زمینه رضایت از زندگی دارند. لذا با توجه به مطالب گفته شده و از آن جایی که باور خودکارآمدی در انجام مشاغل پرهیجان و استرس آمیز اهمیت اساسی داشته (جیکس و بلیس، ۱۹۹۹) و موجب تنظیم فرآیند استرس، سلامت فیزیکی و روانی و بالا رفتن رضایت از زندگی فرد می شود هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه خلاقیت و خودکارآمدی با رضایت از زندگی کارکنان راهور بیرجند می باشد.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کارکنان پلیس راهور شهر بیرجند در سال ۱۳۹۳ بود که تعداد کل آن ها برابر با ۵۵ نفر است. با توجه به این که حجم کل جامعه آماری کم می باشد نیازی به روش نمونه گیری نیست و از روش سرشماری استفاده شد و تعداد کل جامعه به عنوان نمونه انتخاب شد و در نهایت تعداد ۴۸ پرسشنامه تحویل داده شد.

ابزارهای پژوهش

ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه خلاقیت عابدی^۱ (۱۳۷۲)، پرسشنامه خودکارآمدی عمومی شرر (۱۹۸۲) و پرسشنامه رضایت از زندگی دینر، امونس، لارسن و گرiffin^۳ (۱۹۸۵) بود. پرسشنامه خلاقیت عابدی: این پرسشنامه شامل ۶۰ گویه است و هر گویه نیز سه گزینه دارد. گزینه ها نشان دهنده میزان خلاقیت از کم به زیاد است و به ترتیب نمره ای از ۱ تا ۳ می گیرند. این نمره ها در چهار گروه جمع می شوند و چهار نمره به ترتیب سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری و بسط را به دست می دهند. این آزمون در واقع چهار عامل تشکیل دهنده خلاقیت یعنی سیالی، ابتکار، انعطاف و بسط را موردسنجش قرار می دهد که به ترتیب شامل ۱۶، ۲۲، ۱۱ و ۱۱ گزینه دارند. سؤال های ۱ تا ۲۲ عامل سیالی، ۲۳ تا ۳۳ عامل بسط، ۳۴ تا ۴۹ عامل ابتکار و ۵۰ تا ۶۰ عامل انعطاف پذیری را می سنجد. روایی آن از دو روش همبستگی گشتاوری بین این آزمون و آزمون های ملاک و تحلیل عاملی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که آزمون تورنس، آزمون دانشگاه دوستو، آزمون سنجش خلاقیت و نمره های آموزگاران به خلاقیت دانش آموزان، یک سازه واحد، یعنی خلاقیت را می سنجد. به عبارت دیگر، نتایج تحلیل

1. Jex & Bliese

2. Abedi Creativity Scale

3. Diner, Emmons, Larsen & Griffin

عاملی نشان داد که آزمون سنجش خلاقیت از روایی همزمان قابل قبولی برخوردار است. برای سنجش پایایی از روش ضریب همسانی درونی و آلفای کرونباخ استفاده شده است. این ضریب برای بخش‌های سیالی، ابتکار، انعطاف‌پذیری و بسط به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۷، ۰/۶۱ و ۰/۶۱ بود. در مرحله بعد و با استفاده از روش مؤلفه‌های اصلی میزان هماهنگی مواد آزمودن در هر بخش محاسبه شده است. مواد آزمودن در هر چهار بخش همبستگی نسبتاً بالایی (بین ۰/۵۵ تا ۰/۸۵) با نخستین متغیر نهفته داشتند. هر یک از بخش‌ها، عامل یا متغیر نهفته اول بین ۵۰ تا ۶۰ درصد از واریانس کل سؤال‌ها را تبیین کرده که این نشانگر هماهنگی درونی و روایی سازه آزمون است (ساعتچی، کامکاری و عسکریان، ۱۳۸۹).

پرسشنامه خودکارآمدی عمومی شرر: این پرسشنامه توسط شرر و مادوکس (۱۹۸۲) ساخته شد و دارای ۱۷ گویه است. روش نمره‌گذاری آن با استفاده از طیف لیکرت ۴ تایی با گزینه‌های کاملاً موافقم (۴ امتیاز)، موافقم (۳ امتیاز)، مخالفم (۲ امتیاز) و کاملاً مخالفم (۱ امتیاز) است. ماده‌های شماره (۱، ۳، ۸، ۹، ۱۳، ۱۵) بر اساس مطالب بالا و بقیه ماده‌ها به صورت معکوس نمره‌گذاری شده‌اند. میانگین امتیاز سؤالات هر زیر مقیاس و کل پرسشنامه ملاک امتیاز مکتسبه فرد در این پرسشنامه است. دوروف و کاشمن (۱۹۹۳) ویژگی‌های روان‌سنجی آن را تعیین کردند. ضریب همسانی درونی برابر با ۰/۸۳ بود و برای مطالعه روایی ملاکی، همبستگی آن با مسند مهارت‌گذاری درونی راتر برابر $r=0.342$ و در سطح $p < 0.01$ معنی‌دار بوده است. پایایی این ابزار نیز در پژوهش اکبری و مرادخانی (۱۳۸۸) مورد سنجش قرار گرفته است و ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۸۳ گزارش شد.

پرسشنامه رضایت از زندگی دینر و همکاران: پرسشنامه رضایت از زندگی توسط داینر و همکاران (۱۹۸۵) ساخته شده است. این پرسشنامه رضایت از زندگی را برای همه گروه‌های سنی می‌سنجد. این مقیاس متشکل از ۴۸ سؤال بود که میزان رضایت از زندگی و بهزیستی را منعکس می‌کند. روش نمره‌گذاری آن با استفاده از طیف لیکرت ۷ تایی با گزینه‌های کاملاً موافقم (۷ امتیاز)، موافقم (۶ امتیاز)، کمی موافقم (۵ امتیاز)، نه موافقم و نه مخالفم (۴)، کمی مخالفم (۳)، مخالفم (۲) و کاملاً مخالفم (۱) بوده است. این مقیاس دارای نمره‌گذاری منفی (معکوس) و زیر مقیاس نیست. تحلیل عاملی نشان داد که از سه عامل تشکیل شده است. ۱۰ سؤال آن با

1. Sherer's General Self-efficacy Scale

رضایت از زندگی مرتبط بود که پس از بررسی های متعدد در نهایت به ۵ سؤال کاهش یافت و به عنوان یک مقیاس مجزا مورد استفاده قرار گرفت. اعتبار و روایی مقیاس رضایت از زندگی در مطالعات متعددی بررسی شده است. دینر و همکاران (۱۹۸۵) ضریب همبستگی باز آزمایی نمره ها پس از دو ماه اجرا را ۰/۸۲ و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ گزارش کردند. این پژوهشگران همبستگی بین نمره های مقیاس رضایت از زندگی و سایر ابزارهای بهزیستی فاعلی را رضایت بخش گزارش کردند. بیانی، محمد کوچکی و گودرزی (۱۳۸۶) آلفای کرونباخ آن را ۰/۸۳ و ضریب باز آزمایی آن را ۰/۶۹ گزارش کردند. ضریب اعتبار این مقیاس با پرسشنامه افسردگی بک ($r=0.60$) و مقیاس شادکامی اکسفورد (۰/۶۲ تا ۰/۷۹) معنی دار می باشد.

روش اجرای پژوهش

پرسشنامه ها پس از اخذ مجوزهای لازم در جلسات نماز ظهر و در طی چند روز تقسیم شد تا همه کارکنان با توجه به شیفت های کاری مختلف حضور داشته و در پاسخگویی شرکت کنند. متوسط زمان تکمیل پرسشنامه ها ۲۰ دقیقه بود. در راهنمای این پرسشنامه ها، چگونگی پاسخ دهی و دقت در پاسخگویی به پرسش ها ارائه شد. همچنین اطلاعات جمعیت شناختی هم به اندازه ای که در پژوهش نیاز بود در پرسشنامه قرار گرفت. سؤال ها هم پیش از تکثیر و تحویل به آزمودنی ها از نظر متناسب بودن گویه ها بررسی شده که متناسب با وضعیت آزمودنی ها باشد. به همه افرادی که پرسشنامه را تکمیل کردند، گفته شد نیازی به نوشتن اسمشان در پرسشنامه نیست تا اطلاعات محرمانه بماند. در ضمن تأکید شد هیچ اجباری برای شرکت در پژوهش نیست و نتایج این پرسشنامه هیچ ربطی به کار آنها ندارد و می توانند به راحتی جواب دهند.

روش تحلیل داده ها

تحلیل داده ها با کمک نرم افزار تحلیل آماری SPSS نسخه ۱۸ انجام شد. به منظور تحلیل داده ها برای آزمون سؤال های پژوهش، از آزمون های آماری تی تک نمونه ای، همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد.

یافته ها

یافته های جمعیت شناختی شرکت کنندگان به شرح جدول ۱ است:

جدول ۱: اطلاعات جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان

جمعیت شناختی	سن			سابقه شغلی			تحصیلات			
	۲۰ تا ۲۹ سال	۳۰ تا ۳۹ سال	۴۰ و بالاتر	۱ تا ۹ سال	۱۰ تا ۱۹ سال	۲۰ و بالاتر	دیپلم	فوق دیپلم	کارشناسی	کارشناسی ارشد
فراوانی	۱۲	۲۱	۱۵	۱۲	۲۰	۱۶	۵	۱۵	۱۹	۹
درصد	۲۵	۴۳/۷۵	۳۱/۲۵	۲۵	۴۱/۶۷	۳۳/۳۳	۱۰/۴	۳۱/۳	۳۹/۶	۱۸/۸

سؤال اول پژوهش: خلاقیت، خودکارآمدی و رضایت از زندگی کارکنان راهور بیرجند به

چه میزان است؟

برای پاسخ به سؤال اول پژوهش از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد.

جدول ۲: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای خلاقیت

سطح معناداری (دو دامنه)	T	درجه آزادی	میانگین		سطح معناداری (دو دامنه)
			آزمون	اختلاف میانگین	
۰/۰۰۰	۴۷	۷/۵۵۷	۴۴	۵/۵۲۰۸۳	سیالی
۰/۱۳۴	۴۷	۱/۵۲۶	۲۲	۰/۸۱۲۵۰	بسط
۰/۰۰۱	۴۷	۳/۶۰۱	۳۲	۳/۲۲۹۱۷	ابتکار
۰/۰۰۰	۴۷	۶/۲۴۲	۲۲	۳/۲۷۰۸۳	انعطاف‌پذیری
۰/۰۰۰	۴۷	۵/۶۵۸	۱۲۰	۱۲/۸۳۳۳۳	خلاقیت
۰/۰۰۰	۴۷	۶/۰۱۲	۵۱	۷/۲۷۰۸۳	خودکارآمدی
۰/۰۰۰	۴۷	۴/۶۱۶	۲۰	۳/۷۹۱۶۷	رضایت از زندگی

بر اساس نتایج آزمون t تک نمونه‌ای در جدول ۲ تمامی میانگین‌ها در زیر مقیاس‌های

خلاقیت به جز زیر مقیاس بسط بیشتر از میانگین آزمون بوده و تفاوت آن‌ها در سطح ۰/۰۰۱

معنادار بود. میانگین زیر مقیاس بسط با میانگین آزمون تفاوت معناداری نداشت. هم‌چنین میانگین

کل خلاقیت نیز بیشتر از میانگین آزمون بود و تفاوت آن‌ها در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود. متغیر خودکارآمدی کارکنان راهور بیشتر از میانگین نظری بود و تفاوت آن‌ها در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود. هم‌چنین رضایت از زندگی کارکنان راهور بیشتر از میانگین نظری بود و تفاوت آن در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود.

سؤال دوم پژوهش: آیا بین خلاقیت و خودکارآمدی با رضایت از زندگی کارکنان راهور بیرجند رابطه معناداری وجود دارد؟

جدول ۳: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	رضایت از زندگی
خلاقیت	۰/۳۷۷**
خودکارآمدی	۰/۵۶۲**

$P < ۰/۰۱$ **

همان‌طور که در جدول ۳ مشخص شده است بین خلاقیت و خودکارآمدی با رضایت از زندگی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد ($P < ۰/۰۱$).

جدول ۴: خلاصه مدل رگرسیون

R	مجذور R	R ² تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد شده
۰/۵۶۲ a	۰/۳۱۶	۰/۳۰۱	۴/۷۵۷۰۸

a: پیش بین: مؤلفه خودکارآمدی

جدول ۵: خلاصه تحلیل واریانس برای بررسی رابطه خلاقیت و خودکارآمدی با رضایت از زندگی

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۴۸۰,۹۴۴	۱	۴۸۰,۹۴۴	۱۲۱/۲۵۳	۰/۰۰۰
باقیمانده	۱۰۴۰/۹۷۳	۴۶	۲۲/۶۳۰		
کل	۱۵۲۱,۹۱۷	۴۷			

Predicting traffic police aaffss satisfaction with life based on creativity and self-

جدول ۶: ضرایب رگرسیون رضایت از زندگی بر حسب خلاقیت و خودکارآمدی

مدل	ضرایب رگرسیون استاندارد		ضرایب رگرسیون استاندارد شده		سطح معناداری
	بتا	خطای استاندارد	بتا	T	
۱	۱/۵۴۴	۴/۸۷۴	—	۳۱۷	۰/۷۵۳
	۰/۳۸۲	۰/۰۸۳	۰/۵۶۲	۴/۶۱۰	۰/۰۰۰

بر اساس نتایج آزمون رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت از زندگی با توجه به معادله رگرسیونی متغیر خودکارآمدی (۰/۳۸۲) می‌تواند پیش‌بینی کننده رضایت از زندگی باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج آزمون تمامی میانگین‌ها در زیر مقیاس‌های خلاقیت به‌جز زیر مقیاس بسط بیشتر از میانگین آزمون بوده و تفاوت آن‌ها معنادار بوده است. میانگین زیر مقیاس بسط با میانگین آزمون تفاوت معناداری نداشته است. هم‌چنین میانگین کل خلاقیت نیز بیشتر از میانگین آزمون بوده است. پژوهشی که همسو با یافته‌های پژوهش حاضر باشد دیده نشده است. جعفر پور، عرفانیان و رشید (۱۳۹۰) عنوان کرده‌اند که میزان خلاقیت اکثریت افراد در سطح پایینی است. دلیل مغایرت بین یافته‌های پژوهش حاضر و پژوهش مذکور این است که این دو پژوهش در دو جامعه متفاوت انجام شده است و همان‌طور که آمایل (۱۳۸۸) تأیید کرده است، عوامل محیطی بر میزان خلاقیت تأثیرگذارند، بنابراین وضعیت دو جامعه متفاوت بوده و این تفاوت می‌تواند ناشی از تغییر محیط کاری و اجتماعی آن‌ها باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که همان‌طور که آمایل (۱۳۸۸) بیان کرده است، عوامل محیطی در پرورش و بروز خلاقیت مؤثر است. هم‌چنین تورنس (۱۹۹۸؛ به نقل از سیف، ۱۳۸۴) عنوان کرده است که هر زمان فرد نقص یا کمبودی را احساس می‌کند که در او تنش ایجاد می‌شود و ناراحت می‌شود و دلش می‌خواهد کاری را انجام دهد تا از این وضعیت خلاص شود. این باعث می‌شود تا تفکر خلاق داشته باشد و در نتیجه خلاقیت شکوفا می‌شود. از مجموع این دو نظریه می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت شغلی جامعه مورد پژوهش به‌گونه‌ای است که با موقعیت‌های جدید و متفاوتی روبه‌رو می‌شوند

¹. Torrance

که نیاز به حل مسئله و استفاده از خلاقیت است، در این حالت هاست که افراد دست به خلاقیت زده و بنابراین در مجموع سطح خلاقیت آن‌ها افزایش می‌یابد.

بر اساس نتایج آزمون خودکارآمدی کارکنان راهور بیشتر از میانگین نظری بوده و تفاوت آن‌ها معنادار بوده است. پژوهشی که منحصراً میزان خودکارآمدی را گزارش کرده باشد دیده نشده است؛ بنابراین هیچ نتیجه‌ای که همسو و یا مغایر با پژوهش حاضر باشد گزارش نشده است. در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان گفت که همان‌طور که مک کاچ (۲۰۰۷) و پروین و جان (۱۳۸۹) عنوان کرده‌اند افراد دارای خودکارآمدی بالاتر برای کارها تلاش بیشتری می‌کنند و مداومت بیشتری در انجام کار دارند هم‌چنین موقعیت‌های فشارزا را بیشتر تحمل می‌کنند. تمامی این شرایط در جامعه مورد مطالعه به واسطه نوع شغل قابل تجربه چندین و چندباره است؛ بنابراین می‌توان پیش‌بینی کرد که قرار گرفتن در این موقعیت‌ها و حل آن‌ها باعث می‌شود تا افراد احساس کفایت و کارآمدی بهتری از خود داشته باشند و در نتیجه خودکارآمدی بالاتری داشته باشند زیرا همان‌طور که بندورا عنوان کرده است خودکارآمدی قضاوت افراد درباره توانایی در انجام یک کار یا انطباق با یک موقعیت خاص است. انطباق با وضعیت‌های گوناگون می‌تواند یکی از معمول‌ترین مواردی باشد که افراد شاغل در پلیس راهور تجربه می‌کنند. هم‌چنین نظم و انضباط کاری مثال‌زدنی در نیروهای نظامی و نیروهای مسلح می‌تواند به احساس رضایت و کفایت بیشتر منجر شود زیرا نظم و انضباط باعث کاهش استرس‌های روزمره شغلی می‌شود و فرد می‌تواند با تمرکز حواس بیشتری به حل مسائل روزمره و شغلی خود بپردازد و در مجموع نتیجه بهتری را حاصل کند. حصول نتایج بهتر باعث خواهد شد تا افراد باور خودکارآمدی بالاتری داشته باشند.

بر اساس نتایج آزمون رضایت از زندگی کارکنان راهور بیشتر از میانگین نظری بوده و تفاوت آن‌ها معنادار بوده است. یافته‌های این پژوهش با پژوهش شاکری نیا و نبوی (۱۳۸۹) که بر روی کارکنان پلیس راهور پژوهش خود را انجام داده‌اند همسو است. این پژوهشگران نیز سطح رضایت شغلی را بالاتر از میانگین نظری گزارش کرده‌اند. ایمان و کاوه (۱۳۹۱) نیز نشان داده‌اند که میزان رضایت از زندگی در اکثریت افراد در سطح متوسط و یا بالاتر قرار دارد. قهرمان (۱۳۸۹) نیز میزان رضایت را بالاتر از میانگین نظری گزارش کرده‌اند. پژوهشی که نتایج آن مغایر نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر باشد دیده نشده است. در تبیین این نتایج می‌توان به نتایج

پژوهش مولر (۱۹۹۵) اشاره کرد که عنوان کرده است که شدت نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی باعث بروز نارضایتی می‌شود.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین خلاقیت و رضایت از زندگی همبستگی معنادار مثبت وجود دارد. پژوهشی که نتایج آن با نتایج پژوهش حاضر همسو و یا مغایر باشد دیده نشده است. در تبیین نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت با توجه به نظر تورنس (۱۹۹۸)؛ به نقل از سیف، (۱۳۸۴) که عنوان می‌دارد هر زمان فردی نقص یا کمبودی را احساس کند در او تنش ایجاد می‌شود، احساس ناراحتی می‌کند و دلش می‌خواهد کاری انجام دهد تا تنش را برطرف سازد. در نتیجه سؤال می‌پرسد، چیزها را دست‌کاری می‌کند و حدس‌ها و فرضیه‌های را مطرح می‌سازد و تا زمانی که این حدس‌ها و فرضیه‌ها مورد آزمون و تجدیدنظر قرار نگرفته‌اند، آرام نمی‌گیرد. حتی پس از انجام این کار هنوز هم تنش باقی است و زمانی آرام می‌گیرد که چیزی را کشف یا تولید کرده باشد؛ افراد دارای خلاقیت مشکلاتشان را بهتر و با سرعت بیشتری حل می‌کنند. از طرف دیگر وجود و طولانی شدن مشکلات و وضعیت‌های مشابه نامطلوب در زندگی میزان رضایت از زندگی را کاهش می‌دهد؛ بنابراین طبیعی است که افرادی که خلاقیت بالاتری دارند میزان رضایت از زندگی بیشتری داشته باشند. ضمن این‌که همان‌طور که یکی از مؤلفه‌های خلاقیت انعطاف‌پذیری است بنابراین افراد خلاق می‌توانند انعطاف‌پذیری بیشتری داشته باشند و در نتیجه تفکرات قالبی کمتری خواهند داشت. تفکر خلاق و علی‌الخصوص انعطاف‌پذیری باعث می‌شود که افراد در مواجهه با وضعیت‌های نامطلوب سریعاً خود را با شرایط جدید وقف داده و یا این‌که نوع عملکرد خود را در موقعیت‌های خاص استرس‌زا تغییر دهند و در مجموع به حذف و تعدیل بیشتر عوامل مخل و موانع رضایت از زندگی اقدام نمایند. این موارد باعث افزایش بیش‌ازپیش رضایت از زندگی خواهد شد.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین خودکارآمدی و رضایت از زندگی همبستگی معنادار مثبت وجود دارد و متغیر خودکارآمدی نقش پیش‌بینی‌کنندگی رضایت از زندگی را دارد. نتایج پژوهش حاضر با پژوهش ترابی بهلگرد (۱۳۹۱)، گنجی ارجنگی و فراهانی (۱۳۸۸)، احدی، نریمانی، ابوالقاسمی و آسیایی (۱۳۸۸)، کاکار (۲۰۱۲)، وچیو، گرینو، پاستورلی و دلباو (۲۰۰۷) همسو است. خودکارآمدی از طریق تأثیر بر احساس کنترل‌پذیری محیط و شرایط کار و تحصیل،

¹. Vecchio, Gerbino, Pastorelli & Delbove

توان فرد برای مقابله با مشکلات و موانع را افزایش می‌دهد که با توفیق و احساس خشنودی همراه است. بر این اساس، احسان شایستگی به رضایت در حوزه و در نهایت در شکل‌گیری رضایت از زندگی مؤثر خواهد بود (میکائیلی منیع و فصیحانی فر، ۱۳۹۳). خودکارآمدی به تنظیم فرآیند استرس، به عزت‌نفس بالاتر، سلامت فیزیکی و روانی و تطابق بهتر و بهبودی بیشتر در مقابل بیماری‌های مزمن و شدید مرتبط است. بر طبق پژوهش کاردماس (۲۰۰۶) انتظارات خودکارآمدی به عنوان بازنمایی از خودتوانمندی خوش بینی را شکل می‌دهند. خوش بینی به نحو مؤثری جنبه‌های مختلف سلامت ذهنی را پیش‌بینی می‌کند و در نهایت به رضایت از زندگی منجر می‌شود. براساس گزارش وچیو و همکاران (۲۰۰۷) عقاید خودکارآمدی موجب کاهش انفعال و سازگاری فرد با مشکلات می‌شود و شخص را به چالش با مشکلات برمی‌انگیزد. همچنین عقاید خودکارآمدی بالا سبب مدیریت هر چه بهتر روابط بین فردی می‌شود و به این طریق رضایت از زندگی را پیش‌بینی می‌کند (گنجی ارجنگی و فراهانی، ۱۳۸۸). وچیو و همکاران (۲۰۰۷) با انجام پژوهشی در زمینه خودکارآمدی و رضایت از زندگی دریافته‌اند که عقاید خودکارآمدی در زمینه‌های تحصیلی و اجتماعی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده رضایت از زندگی تا پنج سال بعد می‌باشند.

با توجه به این که این پژوهش تنها بر روی کارکنان راهور شهر بیرجند انجام شده است، پس نمی‌توان در خصوص تعمیم نتایج به سایر کارکنان راهور اظهارنظر کرد. پیشنهاد می‌شود که مطالعه در سایر شهرها تکرار شود تا شاهدی از بسط روابط به دست آمده فراهم شود.

نتایج به دست آمده می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های برنامه ریزان اداری و روانشناسان برای بهبود شرایط زندگی و کاری کارکنان راهور باشد همچنین این نتایج روشنگر راه دیگر پژوهشگران برای بررسی و بسط بیشتر متغیرهای پژوهش باشد. تا با بررسی هر چه بیشتر حدود و ابعاد متغیرهای پژوهش زمینه شناخت بیشتر متغیرهای پژوهشی و عوامل مؤثر و متأثر از آن بیشتر فراهم گردد. انجام پژوهش باهدف بررسی رابطه خلاقیت و خودکارآمدی با رضایت شغلی برای بسط بیشتر نتایج در رضایت در محیط کار، انجام پژوهشی با همین عنوان بر روی کارکنان دیگر رسته‌های شغلی در کارکنان نیروی انتظامی برای افزایش قدرت تعمیم نتایج پژوهش، انجام پژوهشی با همین عنوان بر روی کارکنان اداری نیروی انتظامی برای یافتن تفاوت کارکنان اداری

و افسران و انجام پژوهشی با عنوان مشابه و با تغییر متغیر خودکارآمدی به خودکارآمدی اجتماعی برای بسط بیشتر متغیرهای پژوهش.

منابع

- آراسته، صادق (۱۳۹۰). رابطه بین خودکارآمدی و حمایت اجتماعی با رضایت از زندگی در زنان مطلقه. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- احدی، بتول؛ نریمانی، محمد؛ ابوالقاسمی، عباس و آسیایی، مریم (۱۳۸۸). بررسی ارتباط هوش هیجانی، سبک اسناد و خودکارآمدی با رضایت از زندگی در زنان شاغل. *مطالعات تربیتی در روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد*، ۱۰، ۱۱۷-۱۲۷.
- ایمان، محمدتقی و کاوه، مهدی (۱۳۹۱). سنجش میزان رضایت از زندگی در میان ساکنان مسکن مهر فولادشهر اصفهان. *مطالعات جامعه‌شناختی شهری*، ۲(۵)، ۱-۳۲.
- آماییل، ترزا (۱۹۸۹). *شکوفایی خلاقیت کودکان*. ترجمه حسن قاسم‌زاده و پروین عظیمی (۱۳۸۸). تهران: دنیای نو.
- بیانی، علی اصغر، محمدکوچکی، عاشور و گودرزی، حسینه. (۱۳۸۶). اعتبار و روایی مقیاس رضایت از زندگی (SWLS). *فصلنامه روانشناسان ایرانی*، ۳(۱۱): ۲۹-۱۸.
- پروین، لارنس و جان، اولیوری (۱۳۸۱). *شخصیت: نظریه و پژوهش*. ترجمه محمدجعفر جوادی و پروین کدیور. تهران: آبیژ.
- ترابی بهلگرد، حکیمه (۱۳۹۱). *بررسی رابطه خود‌پنداره تحصیلی و خودکارآمدی اجتماعی با رضایت از زندگی در دانش‌آموزان مدارس راهنمایی شبانه‌روزی شهر اسدیه*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی تربیتی، چاپ‌نشده.
- جعفر پور، مهناز؛ عرفان‌نیا، نیلوفر و رشید، معصومه (۱۳۹۰). *بررسی میزان خلاقیت پرستاران بیمارستان‌های دولتی خراسان شمالی. همایش ملی رفتار سازمانی در پرستاری*، شیروان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان.
- سیف، علی‌اکبر (۱۳۸۴). *روانشناسی پرورشی*. تهران: آگاه.
- سید میرزایی، سید محمد و قهرمان، آرش (۱۳۸۸). *بررسی پیش‌بینی‌کننده‌های اجتماعی رضایت از زندگی، نمونه مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد*. *مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد*، ۶(۱)، ۲۵-۱.
- شاکری‌نیا، ایرج و نبوی، سید صادق (۱۳۸۹). *رابطه رضایت شغلی و حمایت سازمانی ادراک‌شده با تعهد سازمانی در کارکنان پلیس‌راه و پلیس راهور استان گیلان (رضایت شغلی پلیس)*. *پژوهش‌های مدیریت انتظامی (مطالعات مدیریت انتظامی)*، ۴(۴)، ۶۲۶-۶۰۸.
- شینیخ، منصوره؛ هومن، حیدرعلی؛ احدی، حسن و سپاه منصور، مژگان (۱۳۹۰). *مشخصه‌های روان‌سنجی مقیاس رضایت از زندگی. اندیشه و رفتار (روانشناسی کاربردی)*، ۵(۱۹)، ۱۵-۲۶.

قهرمان، آرش (۱۳۸۹). بررسی مفهوم رضایت از زندگی و سنجش آن در میان دانشجویان دختر و پسر. *دوفصلنامه تخصصی پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه*، ۴، ۱۰۶-۸۱.

گنجی ارجنگی، معصومه و فراهانی، محمد نقی (۱۳۸۸). رابطه استرس شغلی و خودکارآمدی با رضایت از زندگی در امدادگران حوادث گاز استان اصفهان. *پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۲(۳) ۲۴-۱۵.

میکائیلی منبع، فرزانه و فصیحانی فر، سارا (۱۳۹۳). بررسی کننده های شناختی اجتماعی رضایت از زندگی در دانشجویان. *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۲۰(۴)، ۳۴۹-۳۶۲.

پسندیده، عباس (۱۳۹۲). تعدیل‌کننده‌های واکنش در خوشایند و ناخوشایند براساس احادیث. *علوم حدیث*. ۱۸ (۲)، ۵۰-۶۶.

بیانی، علی‌اصغر؛ محمدکوچکی، عاشور و گودرزی، حسینیه (۱۳۸۶). اعتبار و روایی مقیاس رضایت از زندگی (SWLS). *فصلنامه روانشناسان ایرانی*، ۳(۱۱)، ۲۹-۱۸.

اکبری، رامین و مراد خانی، شهاب (۱۳۸۸). خودکارآمدی معلمان انگلیسی در ایران. *آیا مدرک تحصیلی و تجربه باعث تفاوت می‌شود؟ تهران: پایگاه نشریات الکترونیکی دانشگاه تهران*.

ساعتچی، محمود؛ کامکاری، کامبیز و عسکریان، مهناز (۱۳۸۹). *آزمون‌های روان‌شناختی*. تهران: ویرایش.

عابدی، جمال (۱۳۷۲). خلاقیت و شیوه‌ای نو در اندازه‌گیری آن. *پژوهش‌های روان‌شناختی*، ۱ (۲)، ۵۴-۴۶.

- Bonitz, V.S., Larson, L.M., & Armstrong, P.I. (2010). Interests, self-efficacy, and choice goals: An experimental manipulation. *J Vocat Behav*, 76: 223-233.
- Çakar, F.S. (2012). The Relationship between the Self-efficacy and Life Satisfaction of Young Adults. *Int Educ Stud*. 5(6): 123-130.
- Cakar, Firdevs Savi. (2012). The Relationship between the Self-efficacy and Life Satisfaction of Young Adults. *International Education Studies*, 5(6):123-130.
- Diener, E. R., Emmons, R. J., Larsen, R., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Gino, F., & Ariely, D. (2012). The dark side of creativity: Original thinkers can be more dishonest. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102, 445-459.
- İkiz, F... , & Telef, B.B. (2013). The effects of socio-economic status and gender besides the predictive effect self-efficacy on life satisfaction in adolescence. *The J Acad Soc Sci Stud*. (3): 1201-1216.
- Jex, S.M., & Bliese, P.D. (1999). Efficacy beliefs as a moderator of the impact of work-related stressors: a multilevel study. *J Appl Psychol*, 84: 349-61.
- Karademas, E. C. (2006). Self-efficacy, social support and well-being. The mediating role of optimism. *Personality and Individual Differences*, 40, 1281- 1290.
- Lawson, R.B & shen, Z. (2005). *Organizational psychology Foundations & Applications*. Oxford University press.
- McCoach, Betsy (2007). Increasing Student Mathematics Self-Efficacy through Teacher Training. *Journal of Advanced Academic (Jaa)*, 18:278-312.
- Mead, N. L., Baumeister, R. F., Gino, F., Schweitzer, M. E., & Ariely, D. (2009). Too tired to tell the truth: Self-control resource depletion and dishonesty. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45, 594-597.
- O'Sullivan G. (2011). The Relationship between Hope, Eustress, Self-Efficacy, and Life Satisfaction among Undergraduates. *Soc Indic Res*. 101:155-172

Predicting traffic police aaffss satisfaction with life based on creativity and self-

- Pflanz, S., & Sonnek, S. (2002). Work stress in the military: prevalence, causes, and relationship to emotional health. *Mil Med*, 167: 877-82.
- Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2008). *Motivation in education: theory, research, and applications* (3rd Ed.). Upper Saddle River, N.J.: Pearson/Merrill Prentice Hall.
- Strobel, M., Tumasjan, A., & Spörle, M. (2011). Be yourself, believe in yourself, and be happy: Self-efficacy as a mediator between personality factors and subjective well-being. *Scandinavian Journal of Psychology*, 52, 43-48.
- Suldo, S.M., Riley, K.N., Shaffer, E.J. (2006). Academic Correlates of Children and Adolescents' Life Satisfaction. *School Psychol Int*. 27(5): 567-582.
- Thimm, J.C. (2010). Personality and early maladaptive schemas: A five-factor model perspective. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 373-380.
- Vecchio, G.M., Gerbino, M., Pastorelli, C., & Delbove, G. (2007). Multi- faceted self- efficacy belief as predictors of life satisfaction in late adolescence. *Personality and Individual Differences*, 43(7), 1807-1818.
- Whealin JM, DeCarvalho LT, Vega EM. (2008). *Clinician's guide to treating stress after war: Education and coping interventions for veterans*. John Wiley & Sons.

